

Notranjec

Izbaja vsako soboto
in velja po pošti za celo
leto 4 K, za pol leta 2 K.
Posamezne številke po 10 v.
Na naročbe brez denarja se
ne oziramo. Uredništvo in
upravnništvo je v Ljubljani
Breg šte. 12.

GLASILO

POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati
se računajo za celo stran
36 K, za $\frac{2}{3}$ strani 25 K, za
 $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{1}{3}$ strani
9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri
večkratni objavi primeren
popust. Mala naznanila po
20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Pred Vilharjevim spomenikom.

Že zopet spomenik? — Glej tam v daljini,
kolikor daleč ti neso oči
ob spomeniku spomenik blišči,
ki so zgradili naši ga trpini —
na belem stolpu svetel križ gori.

Bučijo klici — narod ves se bliža,
— molčé zvonovi — tisoč src drhti,
tja v žarki dan je vzrastel iz noči
na kraški zemlji spomenik brez križa —
altar ljubezni naše in moči.

In naj nad njim nevihta bo vihrala —
ponosno stoj, altar! — kot kraška skala.

Pavel Grošelj.

Y. Prina

Pozdrav Vilharjevimi čestilcem!

Naš narod ne obiluje z bogastvom. Tem večje cene je tedaj, če iz malih svojih sredstev daruje narodu in svojim ljubljencem. Prvi je stal spomenik Valentinu Vodniku, dolgo je čakal nanj France Prešeren, tretji spomenik je spomenik našega Vilharja. Z zadovoljstvom lahko danes povdarimo, da smo častno začeli odplačevati dolg prvemu sinu Notranjske.

Za starino Vodnikom in prvakom Prešernom je prišel na vrsto naš Miroslav. Mislimo, da nismo zgrešili resnice, če pripisujemo to njegovo zmago demokratičnemu značaju vsega Vilharjevega delovanja, v prvi vrsti demokratičnosti njegovega pesnikovanja. Iz srca priprostega naroda je jemal snov svoji pesmi, v srce našemu narodu so našle pot. Pesniku-demokratu vزرaste plačilo za njegovo delo v prid narodove izobrazbe. Zato bo Vilharjev dan praznik demokracije.

V tem duhu Vas tudi pozdravljamo vse čestilke in čestilce Vilharjeve v naši Postojni. Kakor ena družina Vilharjeva se snidemo na Vilharjev dan. Slava Vilharju!

Politične vesti.

Razmere v deželni blaznici na Studencu že dalj časa obdeluje z ostro kritiko „Naš list“. Borba

se obrača zoper dr. Divjaka in dr. Bleiweisa. Očita se, da je v blaznici opravljal posle zdravnika blaznik in smel ordinirati strupe, pisati bolezenske popise, šivati rane, očita se dalje, da je hrana pod vsako kritiko, očita se dalje, da je spolno perverzen bolnik mogel skozi leta izrabljati otroke iz sosednih vasi v svoje nečedne namene. Na vsak način je javnost na Kranjskem opravičena zahtevati od kranjskega deželnega odbora — saj je blaznica deželni zavod — da zadevo ne le da po objektivni komisiji preiskati, ampak da o izidu preiskave nemudoma položi natančen račun javnosti. To pa se ne sme zgoditi šele po mesecih enkrat, ampak takoj!

„Katoliški“ shod še nadalje imenujejo klerikalci „verski“ shod, čeravno bo vseskozi političen. Kako naj tudi bode verski, saj uče, da nima v verskih zadevah drug govoriti kot papež in škofje? Če pa naj bo katoliški shod verska pobožnost, zakaj se ne vrši v cerkvi in na „božji poti“? Pod krinko verskega shoda vabijo može in ženice v Ljubljano, rabijo jih le, da jim bodo prikimovali v političnih zadevah. Videli bomo, ali se bodo upali spregovoriti krepko besedo zoper Nemce in Italijane, za slovenske šole vseh strok, za narodno avtonomijo, za slovansko bogoslužje.

Zoper resolucijo za koroško slovensko šolstvo so na zadnjem takozvanem katoliškem shodu

Miroslavu Vilharju!

(Ob slavnostnem odkritju njegovega spomenika dne 12. avgusta 1906.)

Od tu, kjer burje brijejo studene,
v višave Tvoj je dvignil se genij, —
nagnil se je in pil iz Hipokrene,
navdušen glas zaklical med Slovene,
domačih pesmi polnih melodij:
Zdaj v prsih naših pesem Tvoja plava,
ko po jezeru čolnič bliz' Triglava ...

Kadi se v jutro razorana njiva,
sejalec gre: Prešeren blagi mož —
Vse v brst hiti, kar sveža prst prikriva,
oko v pogledu radostno počiva,
in potnik k srcu stavi bujnih rož ...
Ta potnik — Ti! do naše pa tribune
Prešernove je dvignil zvok Te strune!

Kaj ne šumi pomlad? Morda z jasmini
mladost, ljubezen, slavčki žvrgole?
Ne! — Pesem Tvoja gre po domovini,
išoč domu si tam, kjer korenini:
Iz srca v narodno hiti srce ...
Mladenič, deva, mož in starost siva,
vse oživi, ko pesem Tvoja vdari živa!

A k liri sladki Tvoji, kopje bojno
zavzdignil si rekoč: Slovan na dan!
Pravice čelo je iskalo znojno,
življenja morje vedno nepokojno,

ni zvalilo k razkošju Te v pristan —
Ponosno zrl sovražne si valove,
veslarje, klical si na krov sinove!

Odločila viharne dneve Pičja
in temno je poetom našim noč —
Ko bolečina v pesmi kdaj jim je očita,
za grlo zgrabi pevca roka skrita,
uklepa roki mu v jeklen obroč —
A ječa ne, ni zla Te strla sila,
duh prost razmahnil Ti je v pesmi krila!

Ne šarlatan, ki svet prevpije glupi —
Značaj, zaklad si duše rodu dal;
Ti vino, — pesmi dal nam v zlati kupi —
in da hvaležen rod se Ti odkupi:
Pomnik v Notranjske srcu bo Ti stal!
Tam gor, kjer solnce, bliski spo ognjeni,
poet caruj nad svojimi Sloveni!

Zdaj v hipu ko odgrne se zavesa,
očem prikaže Tvoj se spomenik —
Navdušenja svetost srce nam stresa!
Kot švigne blisk in razžari nebesa —
Tvoj duh naj z nami gre sobojevnik —

Naprej, na boj za sveta naša prava,
spominu Tvojemu, naš Vilhar, slava!

Fran Žgur, Podraga.

nastopili katoliški škofi in tako prisilili, da se je umaknila ona resolucija. Tako smo poročali zadnjič, „Slovenec“ pa bi rad stvar kar utajil in se je postavil na najbolj komodno stališče in kriči „lažete“. Sklicujemo se na klasično pričo, koroškega Slovenca visokega duhovnika Gregorja Einspielerja („Slovenec“ bi še pristavil: „čestitljivega stárčka“), ki je na shodu zaupnikov v Celovcu dne 26. m. m. povedal, kako so ga škofje prisilili, da je moral resolucijo umakniti. Isti dan, ko je Slovenec nam očital, da smo pisali neresnico, je izšlo avtentično poročilo o onem shodu v „Miru“ in govoru Einspielerjevem in takoj postavilo „Slovenca“ na laž. Klerikalci so bili zoper resolucijo za slovenske šole na Koroškem. Ker pa imajo tako slab spomin na katoliški shod, naj jim ga vzbudimo še zaradi slovenskih gimnazij. Na katoliškem shodu je predlagal nekdo resolucijo za slovenske srednje šole, kanonik Karlin pa je izjavil, da bi bilo zahtevanje slovenskih srednjih šol „strel v zrak“! Naj se upa „Slovenec“ utajiti dolžitev Einspielerjevo in dolžitev zaradi slovenskih srednjih šol! Smo radovedni.

Zanimivo pastirsko pismo je izdal papež pred kratkem. Klerikalci sicer trde, da velja le za Italijo, a to je nespameten zagovor, kajti kar je papeževo nezmotljivo mnenje o tem, kako naj se vede duhovnik v

Italiji, mora veljati tudi za duhovnika drugod, saj služita oba isti cerkvi in istemu klerikalizmu. Papež se najprej obrača zoper nepokornost duhovščine. „S prižnice naj se prežene razgovor o stvarih, ki spadajo v časnikarski boj ali v vseučiliščno učilnico“. „Boljše da dobe verniki pouk v navadni homiliji in da se jim razlaga katekizem, kot da prisostvujejo pridigam, ki vzbude več slabega kot dobrega.“ Papež se obrača nadalje proti krščanskemu socializmu in se iz njega naravnost norčuje. Mi smo doslovno citirali ti dve mesti iz papeževega pisma iz glavnega klerikalnega glasila „Vaterland“, da nam klerikalci teh stavkov ne utaje. Papež uvideva, da počenjanje one duhovščine, ki uganja politiko na prižnici in v spovednici in zlorablja vero v politične namene, veri le škoduje. Seveda našim klerikalcem tudi za vero ni.

Posnemajmo primorske Slovence! Bliža se zopet 18. avgust, dan proslave cesarjevega rojstnega dne. Kakor vsako leto, tako se bo gotovo tudi letos trudila vlada, da pokažemo na ta dan mi Slovenci zelo sključen in ponižen hrbet in se topimo v morju črno-rumenega domovinstva. Zdi se nam umestno, da opozorimo ob tej priliki rojake na primorske Slovence. Ob otvoritvi bohinjske železnice so se namreč leti

Nekaj spominov iz Vilharjevega življenja na Kalcu.

Spisal Gorenji Pivčan.

Miroslav Vilhar je preživel najlepšo dobo življenja na svojem veleposestvu na Kalcu. Kalcu spada pod občino Knežak. Semkaj je prišel iz Senožec, kjer je bila doma tudi njegova soproga. Postave je bil korenjaške in je veljal sploh za najvišjega in najmočnejšega moža v okolici. Bil je lep človek in je nosil vedno očala. Oblačil se je — odkar se je začel boriti za slov. narod, v „surko“ in v tej je tudi ležal na mrtvaškem odru. Narave je bil zelo vesele in šaljive; z ljudmi je bil vedno zelo prijazen in je sploh občeval za časa bivanja na Kalcu skoraj izključno le s tamošnjim ljudstvom. Zahajal je sleherni dan v Zagorje, kjer se je pri ljudstvu popolnoma udomačil in si s tem pridobil srca Zagorcev. Z znanci je občeval prijateljsko, z delavci očetovsko; njegov voznik je moral v gostilni vedno z njim pri eni mizi sedeti. Originalno je, da se je včasih vozil s celo svojo družino k maši „z volmi“. V gostilne je zahajal sledeče: k „Tomažku“, „Lenčonu“ in „Domicelju“; tu so se zbirali krog njega vedoželjni znanci in prijatelji, katerim je vedno novice pravil, in jih podučeval v kmetijstvu; v tem oziru je dal vsem lep vzgled, kajti sam je prevzel posestvo kamenito in v slabem stanju, a je pridno kamenje trebil, tako da je zapustil lepo in kamenja čisto posestvo*). Najraje

*) Posestvo »Kalcu« je prodal njegov potomec g. Evgen Vilhar osmim gospodarjem iz Bača.

je pa navduševal ljudstvo za svoj nad vse ljubljene slovenski narod. V tem oziru je bil kar strasten! To pokaže tudi sledeča dogodbica: G. M. Domicelj kupil si je klobuk, ki je imel slučajno, kakor je še zdaj v navadi, želod kot privesek. Ko on to zagleda, zgrabi klobuk in ga razreže na kose. Za svoj narod je on žrtvoval velik del svojega premoženja! Pomislimo, koliko ga je stal časopis „Naprej“, ali vzemimo tabor, ki ga je sklical na Kalcu, tedaj mu je teptalo okoli 8000 ljudi rastočo travo in on je še vrhu tega pogostil 100 ljudi. Tabor mu je okr. glavarstvo prepovedalo, na kar je vzkliknil: „Še tabor bi rad doživel, potem pa če tudi umrem!“ in res ga je dočakal, ker je dež. vlada njegovemu rekurzu ugodila. Splošno znano je tudi, da je bil on zaradi „veleizdaje“ (mednarodnih mej) obsojen na zapor. Bil bi gotovo pomiloščen, a on v svojem narodnem ponosu in v svesti, da je delal za svoj narod in da je kaznovan za sveto narodno stvar, ni hotel prositi pomiloščenja, niti že od prijateljev spisane prošnje podpisati ni hotel, marveč je rekel: „Ne, ker vem, da za narod trpim!“

Naše ljudstvo se ga spominja tudi jako dobro kot pesnika in v njegovem času in pozneje je ljudstvo najraje prepevalo njegove pesmi in jih še zdaj poje. Bil je izvrsten igravec na glasovirju in vsako novo pesmico je vglasbil in na glasovirju zaigral, če je pesmica ljudem ugajala, jo je obdržal, sicer jo je pa raztrgal. Najljubši prostor na Kalcu mu je bil „pod lipo“, kjer je zložil največ pesmic. Zanimivo je izvedeti, kako je zložil pesem „Zagorski zvonovi“. Ko je bil namreč s svojimi prijatelji na lovu na Križevcu, čulo se je

izkazali zavedne in neustrašene može. Kakor znano, je vlada na vsak način hotela pomesti z našim narodom in ob otvoritvi celo prepovedati naše trobojnice. Kakor en mož se je dvignil naš cel narod. Goričani so razobesili ob železniški progi na tisoče slovenskih zastav in pokazali vladi, da se na naših tleh ne damo kar tako ugnati, tržaški Slovenci pa sploh niso razobesili zastav in zaničujoče prezrli otvoritveni vlak, v katerem se je peljal sam prestolonaslednik. In kaj smo dosegli, da smo vladi pokazali svoj ponos, svojo zavednost in zobe? **R e š p e k t!** Ako bi ponižno klonili tilnik in zlezli pod klop, bi nas vlada še bolj zaničevala in prezirala. Zato pa naj bi postal dan otvoritve bohinske železnice za vse Slovence zgodovinski dan, praznik narodnega probujenja. Bolj in bolj naj izginevajo iz naših hiš vladne zastave, bolj in bolj naša srca postajajo hladna napram vladnim krogom in kakor oni nas prezirajo, tako storimo tudi mi njim, kajti skozi desetletja že gromadi vlada našemu narodu v imenu cesarja najneznosnejše krivice.

Domače vesti.

Poziv notranjskim gasilcem! Ne zamudimo tudi mi, vdeležiti se kolikor možno številno velikega

med odmorom zagorske zvonove; nesli so k pogrebu ravno neko „Joškovčevo“ dekle; pri tem se mu je tako milo storilo, da se mu je rodila misel o zagorskih zvonovih. To misel je potem povedal v znani pesmici, ki opeva milo doneče „Zagorske zvone“. Pozneje je hotela gospa Kastelic, soproga trgovca Kastelica v Trstu, ki je bil doma iz Zagorja, kupiti nov zvon, tako da bi oni tedaj najmanjši zvon odpadel, a takratni župnik in prvi pivški sadjar g. Mlakar tega ni dopustil rekoč: „Zvonovi so dobili svojo pesem in ves slovenski svet jih opeva, naj torej ostanejo, kakoršni so!“ In ostali so in so še sedaj!

Sploh pa se še zdaj dobro poznajo posledice Vilharjevega dela; njegov duh veje še vedno med Zagorci in kar jih je še iz njegove dobe, se jih takoj spozna izmed vseh. On je zelo na to delal, da se naj ustanovi v Zagorju „Čitalnica“, in tako vidimo iz kronike, da je Vilhar položil prvi dar v ta namen; ta njegova srčna želja se je pač uresničila, žal šele 2 leti po njegovi smrti. — Izmed iger sta mu bili najljubši: tarok in baline; pri balincu je vrgel kroglo dostikrat na streho (slamnato), da je prišla k balincu; to je on vsled svoje korenjaške postave seveda zmogel.

Še vedno je precej živih, ki so bili z njim v vedni dotiki; nekaj teh hočem tu navesti! Občeval je navadno s sledečimi še živimi Zagorci: Alojz Domicelj, Matija Fatur st. i. dr.; ko je umrl, so ga preoblačili: Jakob Marinčič, Tomaž Kastelic; a krsto mu je delal: Janez Česnik st.; k pogrebu so ga nesli: Jože Česnik,

praznika za vso Notranjsko. Dne 12. t. m. bomo slavili prvega sina kremenitega Krasa, odkrili bomo spomenik našega Miroslava Vilharja. Nosil bi vodo v Savo, ako bi Vam, dragi tovariši, razlagal, kdo je bil Miroslav Vilhar. Srečna majka, ki ga je porodila! Naš je bil in mi njegovi, naš bo na veke, ki je vstvaril toliko lepega za svoj preljubljeni narod. Da imamo tudi mi srce, ki vzkipeva, kjer se narod buji, dokažimo na dan slave. Pridite v našo slovensko Postojno, pridite, kakor se spodobi napram velmožu, v paradni opravi, s čelado na glavi, opasani z orodjem, bratom v pomoč. Že prej bi Vas vabil, a prejel nisem bil običajnega vabila. Zbirališče pred shrambo v Postojni dne 12. t. m. točno ob 10. uri dopoldne. Na pomoč! Postojna, 8. avgusta 1906. M. Petrič, načelnik.

Za slavnostno odkritje Vilharjevega spomenika v Postojni dne 12. avgusta je določen naslednji spored: V predvečer ob 9. uri mirozov z bakljado. Dne 12. avgusta: 1.) Budnica. 2.) Sprejem došlih gostov na kolodvoru z domačo godbo in streljanjem. 3.) Ob 10. uri dopoldne zbirališče na veseličnem prostoru; ob polu 11. uri odhod na glavni trg pred spomenik. 4.) Ob 11. uri slavnostno odkritje spomenika: a) Slavnostni govor. b) Izročitev spomenika v last in varstvo trškemu oskrbništvu in županstvu. c) Slavno-

Janez Marinčič, Fatur Janez i. dr.* Akoravno je bil Vilhar župan občine Knežak, je zahajal in se udomačil v Zagorju in to zato, ker je našel tu ugodna tla svojim nazorom; videl je, da je ljudstvo pristopno napredku, prijazno in hvaležno in zaradi tega se jih je poprijel. Oni so mu prirasli k srcu, a on njim. „Zagorski zvonovi“ vselej spominjajo vse še živeče njegove znance in prijatelje na nepozabnega Miroslava, ter bodo oznanjali poznejšim rodovom njegov spomin.

Lovčevi spomini na Miroslava.

Zopet se bliža doba, v kateri smo se jeli vsako leto zbirati na Kalcu. Pokojni Miroslav je bil krepak mož in dasi navadno najstarejši med leto na leto različno in spreminjajočo se družbo, vendar vedno mladeniškega duha in vedenja. Po 15. avgustu se je pričel lov, in kolikor vidiš širnega sveta s kalškega gradiča, domalega ves ta prostor s poljem, pašniki in gozdom, ki ga obroblja na vzhodu, je bil na razpolago nam, našim puškam in našim psom. Prepelic je bilo takrat še neštevilno po krompirjih, med katere je bilo obilo uvrščenih njiv s prosom posejanih. Hodilo se je po razorih med prosom in krompirjem, in ako že ne med potom, gotovo pa na koncu njive se je dvigalo prepelic kar na izbiro. Po deveti uri je jela pritiskati vročina, obrnili smo se proti domu in nanесли dopu prepelic, jerebic in tudi nekaterega zajčka-mladička, in želi pohvalo od gostoljubne gospodinje in rodbinskih

* Te podatke navajamo kot dokaz, kako živ je spomin na Vilharja v okolici Kalca.

stna kantata: F. S. Vilhar: „V spomin Miroslava Vilharja“, pojo združena pevska društva. 5.) Sprevod po trgu do veseličnega prostora, kjer se društva razidejo. 6.) Ob polu 2. obisk jame proti nižani vstopnini 1 K. 7.) Ob polu 4. uri popoldne: velika ljudska veselica s petjem, godbo, zabavnimi igrami, telovadbo in plesom. Vrtiljak, muzej, beneški korzo itd. Zvečer krasna električna razsvetljava. Vstopnina k ljudski veselici 40 vin. za osebo. Pri sprevodu in v jami svira poleg domače tudi slavna ljubljanska društvena godba. V slučaju slabega vremena vrši se ljudska veselica v jami.

Vilharjeva slavnost v Postojni. Kakor smo že poročali, je posebni vlak iz Ljubljane v Postojno k slavnosti odkritja Vilharjevega spomenika zagotovljen. Vlak bo odšel iz Ljubljane ob 6. uri 50 minut zjutraj in bo prišel v Postojno okoli 9. ure dopoldne. Vlak se vrne v Ljubljano ob 11. uri 30 minut zvečer. Voznina v Postojno je naravnost minimalna: v III. razredu stane 2 K 70 v, v II. razredu pa 4 K 10 v tje in nazaj. Vozni listki se bodo razprodajali v Šešarkovi trafiki v Šelenburgovih nlicah. Razprodati je treba najmanj 300 vozniških listkov, ako se hoče, da ne bo imel odbor za Vilharjev spomenik deficita pri prireditvi posebnega vlaka. Nadejamo se, da store narodni Ljubljančanje svojo dolžnost

in pohite k odkritju Vilharjevega spomenika v čim največjem številu. Ne bilo bi častno, ako bi v tem oziru prekosil slovensko metropolo Trst, kjer je že sedaj prijavljenih na stotine udeležencev. Parola narodnih Ljubljančanov naj bo: V nedeljo vsi v Postojno k odkritju Vilharjevega spomenika!

32 društev se je oglasilo do četrtega za Vilharjevo slavnost. Udeležijo se korporativno deloma z zastavami ali po deputacijah.

Eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva je sklenila, da se narodno-radikalno dijaštvo korporativno udeleži slavnostnega odkritja M. Vilharjevega spomenika v Postojni 12. t. m. Pozivljamo zato tovariše, da pohite v nedeljo v kolikor možno velikem številu v Postojno. V imenu eksekutive odbor akad. fer. društva „Prosvete“.

Pijače in jedila na slavnostnem prostoru. Poleg izbornega vipavskega „Zelena“ in turnskega doljenca točilo se bo Aurovo „Ciril Metodovo“ pivo in Fröhlihov „Kranjski biser“. Poleg šampanjca točilo se bo tudi slavnoznane Vrhpoljca, katerega imenuje že Valvazor „Oberfelder Kindermacher“. Izmed jedil, ki bodo na slavnostnem prostoru v obilni meri na razpolago, omenjamo pristno praško šunko, klobasice-hrenovke, mrzle teletine, salame, sir itd. Za bogato za-

krasotic, želi pa tudi skrbne, včasih celo osorne poglede kuharice, v celem okrožju znane kalške Micke, kateri je šlo le po glavi, kedaj da bo vse to oskubljeno in pripravljeno. In to ni bila mala skrb. Ješči smo bili kot hrošči, zdravi kot ribe, in kolikor nas ni že jutranji lov pripravil za opoldansko nalogo, je k temu pripomogel še balin, katerega smo se takoj poprijeli, ko smo po lovu povzili zajutrek. Obed se je navadno pričel z dvema velikima krožnikoma, ki sta bila kupoma naložena, — vsak na enem koncu mize. Gorenji konec je zavzela gospodinja navadno z mlajšima hčerkama, Miroslav je bil centrum, mladina je posedla, kakor je vsakemu prav prišlo, najbolj srečni so prisedli k odraslim lepima hčerkama. Ko se je gospa poslužila in svoje ljubljenske oprtila, se je vedno oglašil šaljivi Miroslav: „Fantje, sedaj pa kar od kraja“ in kar se je prej neverjetno videlo, se je obistinilo: da dobrega rižota z mastnimi prepelicami ni nikdar preveč. Gospodične so se kar lesketale od smeha, ko smo domalega pozabili nanje. Slednjič je bila duša privezana, in da ji kreluti še bolj ohlapijo, se jo je polilo z vipavcem lastnega pridelka ali pa s prikupljivo vremščino. Gorje mu je bilo, ki je imel lovske grehe nad seboj ali se je pri balinu slabo obnašal. Ostra kritika je razsajala med nadaljnim obedom, — v tem oziru Miroslav ni bil prizanesljiv, toda mi tudi ne, ako se je pripetilo, da mu puša in kroglja nista vstrezali po navadi.

Po obedu smo se poskrili po sencah, potem se pa zbrali pri glasovirju in peli Miroslavove pesmi. Navadno pa je še kako novo dodal.

Kalski so nam vračali posete in, kjer smo se zbrali, povsod je zavladalo veselje, Miroslavove pesmice pa so se širile in zašle med narod.

Kadar je poletje minulo in so se poljski pridelki pobrali, smo se umaknili z lovom bolj v višine, in posebno vabljivi so bili pohodi na obširne pašnike koriške. Koritnice so skrajna, osamljena vasica v vznožju šneprskih visočin. Ne more biti predmet teh vrstic natančneje popisati to vasico. Naj navedem le neko dogodbico, ki sem jo s pokojnim Miroslavom tam doživel. Strogo bolj za lovce naj povem, kako sva nekoč z Miroslavom tam pod Divinami kotorne, skalne jerebice streljala, — pravzaprav podila. Te živali je bilo takrat obilo po obširnih koritih, ki se stezajo z robov v nižino. Široko plast zavzemajo Divine. Sama z Miroslavom, — le lovec Kaluža naju je spremljeval — sva se podala nekega dne nad kotorne pod Divinom. Miroslav je imel močnega, vse hvale vrednega „Dragota“, jaz svojo na migljaj izučeno „Medero“ kot pomočnika. V sredi divinske plasti sta zasledila psa žival, ko se je umikala proti skalnati skupini, ki reži kot stolp proti nebu. Mnenja sva bila, da se v vznožju te trdnjave žival pristavi, in da jo razkropimo v nižino, kajti kotorna nazgor teče, navzdol pa leti. Varalo naju je. Moja psica je jela plezati gori po skalovju, jaz za njo. Miroslav se je temu protivil, kajti povedano bodi, da je bil on zelo omotčen. Jaz se nisem dal pregovoriti in velel Miroslavu, da se nastavi na desno stran skalovja, kjer se je delala nekakšna žlota, po kateri je bilo soditi, da bodo kotorne odletavale. Jaz sem lezel za psico,

logo slaščic je napravljen posebni paviljon, tako tudi za črno kavo in čaj. Na prostoru bo tudi začasna trafika, kjer se bo dobilo raznovrstnih smodk itd.

Glede cen na dan slavnosti v Postojni se priporoča, da bi bile nastavljene po dogovoru in da bi bile razvidne na lepakih po stenah. Če kdo na slavnosti plača z večjim novcem, naj se mu brez pritiskanja vrne, kar mu gre. Raje naj odbor nastavi višje, a fiksne cene, da odpade tisto mešetarenje, koliko da kdo „povrh.“

Za plesateljne obiskovalce Vilharjeve slavnosti bo napravljeno veliko plesišče. Cel slavnostni prostor je preprežen z električnimi obločnicami in žarnicami. Razsvetljava bo krasna.

Gardni ritmojster Jan. pl. Andrejka je prišel za nekaj dni v Postojno.

Županstvo v Postojni je prepovedalo kolesarjenje, kakor tudi sušenje perila v drevoredu. Ta ukrep županstva je bil jako umesten in potreben in se imamo za to zahvaliti v prvi vrsti olepševalnemu društvu, ki je dalo zanj povod.

Olepševalno društvo v Postojni popravlja pōta na Soviču in prične v kratkem delati novo pot na severni strani Soviča, kar bo za popoldanske sprehode velike vrednosti. Tudi nekoliko novih klopi se postavi.

kateri sem večkrat pomagal, da je zamogla čez gladke robe, sam se silil naprej kakor mogoče, ker mi je bila nabita puška tudi ovira. Ko se predvigne psica na rob omenjene žlote, trdno zastoji, in vedel sem, da ima žival tik pred sabo. Pridvignem se tudi jaz na rob in tik spred mene odleti prva kotorna. Streljati še nisem mogel, ker še nisem imel trdnega stališča, ali zavpil sem, in pod mano je počilo. Dobil sem trdno stopinjo na robu in poslal sem psico v žloto.

Previdno in varčno, zmirom stegnjena in z gobcem po koncu je stopala psica po žloti. Domalega stopati je morala na vsako kotorno, ker niso hotele iz svojega tabora. Pokala sva z Miroslavom jaz od zgoraj dol, on pa, ko so šle mimo njega. Dokler sva zopet puške nabila, kar je tedaj precej motilo, ker sva še po starem nabijala in ne s patroni, sem vselej psico vmiril. Do tridesetkrat sva ustrelila in dasi sva se obadva štela med dobre strelce, dosegla sva le ta rezultat, da nama je Kaluža prinesel iz doline tri kotorne. Smejala sva se z Miroslavom, ko sva se zopet na sigurnih tleh sešla. Prve njegove besede so bile: „Dosti sem videl in skušal kot lovec, toda psa, kakršna je vaša „Meder“, pa še ne“. In pripovedovala sva si, kako sva bombardirala, vselej najprvo jaz, potem pa on. Jaz sem se opravičeval, da domalega navpik doli se ne da streljati, on pa, da je vedno po strani škilil, kedaj da bom jaz za kotorno priletel. Da sva šla še po dolini in grmovju, v katero so kotorne odletavale, našla bi bila gotovo še kako mrtvo in še bolj gotovo več ranjenih, ali

Novo zgrajeno kopališče g. P. Jurca v Postojni se v sedanjih vročih dnevih prav dobro porablja.

Zgradba nove Jurčeve hiše je dospela že do prvega nadstropja. Poslopje bo trgu v veliko olepšavo.

Olepševalno društvo v Postojni je stopilo v dotiko z deželno zvezo za pospeševanje prometa s tujci. Izkazalo je vsa stanovanja, ki so za tujce na razpolago. Uspeh ni izostal. Oddala so se skoro vsa stanovanja. Po zimi se bo napravil kataster vseh za tujce določenih stanovanj. To bo vsekako še bolj pospeševalo promet s tujci.

Pot iz Postojne v Studeno je zaznamovalo „Slov. planinsko društvo“ pred kratkim po inicijativi olepševalnega društva v Postojni. Pot iz Postojne do Predjame se je na enak način zaznamovala že prej. V najkrajšem času se bo izyršilo zaznamovanje poti iz Predjame preko Šmihela na Razdrto in odtod na Nanos. Želeti bi bilo, da bi osrednji odbor planinskega društva, oziroma vipavsko-ajdovska podružnica nekoliko popravila stezo iz Razdrtega na Nanos, ker je na nekaterih krajih zelo zanemarjena. Stroški bi bili minimalni.

Vojaki v Postojni in okolici. Dne 16. avgusta prenočuje 97. pešpolk, ki pride iz Sežane, v Razdrtem, od 17. do vstetega 19. bo v Postojni in od 20. do vstetega 27. avgusta v Cerknici. Dne 21. pride 27. pešpolk

vročina je hudo pritisnila, vode nikjer ne kanca, psa pa zdelana, da sta kar po sencah polegala.

Napotili smo se v Koritnice k znanca Bradlu, ki je imel gostilno in vedno dobro vino. Če mu je pa poteklo, smo vodo pili, a dobre volje smo pri Bradlu vselej bili. Bradel je bil dober kmet, in imel hišico zelo privabljivo. Ognjišče za po zimi tako, da bi bil človek kar na njem prezimil, za poletje pa hladno senco pod vežo s slamo krito. Bradel je bil tudi lovec, toda on se za letavke ni brigal. On je po zimi prožil lisicam in kunam, naganjal jelene, dokler so se še nahajali v šneperskih gozdih, kasneje se pa zadovoljil s sovami. Najemnik kakega lova ni bil nikdar, kakor ne noben Koritčan, dasiravno je bilo dosti pušk po vasi. Miroslav je vedel za vse tajnosti te vasice, in kadar smo nekoliko posedeli pri rujnem vincu, so prišle na razgovor take stvari, da bi bil vsak orožnik mrtvouden postal, če bi moral to poslušati. Vrhunec zanimivosti je dosegla ta vas pod vodstvom Felaja, ki ni nikdar opravljal domačih del, nosil se pa lepo in pohajal po loviščih in se ni bal nobene gosposke. Večkrat nam je Bradel pravil, kako sta s Felajem popotovala na Laško, čez Benetke in do Milana in iskala spretnega ponarejalca za papirnat denar.

Več o tem pri drugi priložnosti; za sedaj naj zadostuje to, ko smo zopet v poletju in bomo slavili nepozabljivega Miroslava. Dolenji Pivčan.

iz Rakeka v Postojno in ostane tam do všteteja 26. avgusta. Drugi bataljon tega polka bo v Rakitniku. 1 eskadron dragonskega polka št. 4 bo prenočeval dne 26. in 27. avgusta v Postojni.

Zaveden Postojnčan. Piše se nam: Neki gospod iz Postojne se je peljal z vlakom iz Ljubljane. Poleg njega je sedel precej priletan mož, ki je štulil vedno blaženo nemščino na dan. „Kje je Adelsberg?“, je mož vprašal svojega soseda. „Jaz ne poznam Adelsberg, meni je znana samo Postojna“, je odgovoril Postojnčan. „Ne veste, kje je Adelsberg, saj ste iz Adelsberga doma?“ „Jaz sem iz Postojne doma“, je zopet odgovoril Postojnčan. Tudi drugi sopotniki so pritrjevali zavednemu gospodu, tako, da je bil mož naposled le prepričan, da Postojna Slovincu lepše doni na uho, kakor Adelsberg.

Dne 15. avgusta popoldne ob 3. uri se vrši v postojnski jami običajna veselica, in bo jama slavnostno razsvetljena.

Postojnsko jamo je obiskalo meseca julija 1252 oseb ter je znašala vstopnina 4342 K.

Razpisano je mesto učitelja-voditelja na eno-razrednici na Planini pri Vipavi, ki se v najkrajšem času razširi v dvorazrednico; v to je že privolil deželni šolski svet. Učitelj orgljavec dobi lep postranski zaslužek pri opravljanju organistovske službe. Planinci žele, da se to mesto podeli moškemu prosilcu. Prošnje za to službo je vlagati pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do 27. avgusta t. l.

Osebna vest. Nadučitelj Rafael Zupanec se je odpovedal njemu podeljenemu učnemu mestu v Kropi in ostane še nadalje na svojem sedanjem učnem mestu v Podkraju.

Ogenj je vpepelil 30. m. m. hišo posestnika Frana Mikuš iz Podkraja v sod. okraju Vipava. Škoda znaša 3200 K, zavarovalnina le 2800 K. Slab dimnik je bil najbrž vzrok tej nesreči.

Kalec, posestvo Miroslava Vilharja, je podedoval g. Evgen Vilhar, ki še sedaj živi v Šiški. Ta je prodal Kalec osmim posestnikom iz Bača. Ti so si razdelili posestvo, ki meri okoli 350 oralov, med seboj in sicer na prav zanimiv način. Klicali niso nikakega inženirja, marveč so celo posestvo razdelili sporazumno na 8 enakih delov in vsakemu delu dali posebno številko. Nato so šli v zagorsko loterijo in so tam vlekli številke dvakrat: prvič v namen, v katerem redu bodo vlekli onih osem števil, ki so jih posamezni deli posestva dobili in potem so vlekli teh osem števil in vsak je dobil del z ono številko, ki jo je v drugo potegnil. Zadovoljni so bili vsi, kajti vsak je rekel: „Kar sem hotel, to sem dobil!“ Tako se je vadljalo za Vilharjevo last, kakor za Kristov plašč, a kupci so si prihranili par tisočakov.

Iz Zagorja. Nogo si je zlomil v Ameriki na treh krajih Andrej Kastelic iz Zagorja.

Iz Zagorja. Tu se je nameravalo žgati na predvečer Vilharjeve slavnosti kres, pri katerem se bi stre-

ljalo s topiči. Okr. glavarstvo v Postojni je pa streljanje s topiči prepovedalo. Gorel pa bode vkljub temu kres in streljale bodo „rakete“. Zažgal se bode ob 9. uri, v času, ko bode v Postojni bakljada.

Iz Knežaka. Posestniku p. d. Vidovemu, je bilo v petek, 3. t. m. ukradenih 440 K. Pri izplačevanju delavcev je imel mošnjiček, v katerem je bilo 440 K, na kolenu. Ko je vstal, je pozabil na mošnjiček, vsled česar mu pade na tla, ne da bi to opazil. Ko je pozneje mošnjiček iskal, ga ni več našel. Žandarmarija tatu še nima, pa mu je že na sledu.

Iz Orehka. „Narodno bralno društvo“ v Orehku se vdeleži odkritja Vilharjevega spomenika pod društveno zastavo korporativno. Mnogo mož je poznalo pokojnega Vilharja osebno. Kakor se kaže, se misli udeležiti cela vas in biti tako častno zastopana pri tako znameniti slavnosti. To kaže, da je vas zavedna. — G. kaplan Bajec ima velikega psa kakor kakšno tele, ki ga pušča večkrat od zunaj, da se marsikdo boji iti mimo kaplanije. To na vsak način ni umestno. Slučaj je že nanesel, da se je krava splašila, ko jo je ta nedresirani pes popadel. Tudi njegovi tovariši mu gredo v tek: Pes naj vas varje le v kuhinji ali kje drugod, to se vam svetuje, sicer znate priti v konflikt z oblastjo radi živali! — Čuje se, da se misli napraviti v vasi več šnopsarij. To se nam zdi popolnoma nepotrebno. Šnopsarije nikakor ne povzdignejo blagostanja ali pa pravosti v kaki vasi. V vasi je dovolj gostiln, prodaje piva itd. Odločno se sme zahtevati, da se ne da za našo vas nikomur koncesije za žganjetoč!

Jarek ob državni cesti v Senožečah, ki ni bil baš trgu v olepšavo, se preoboka.

Iz Logatca. 31. m. m. je našel žel. čuvaj Fran Maček ob progi v Logatcu mrtvo kravo, katero je najbrž brzovlak ubil. Krava je last Blaža Jerine iz Dolenjega Logatca ter je iz paše ušla.

Planinke na Nanosu. Ob priliki izleta na Nanos sta našla gg. c. kr. sodni tajnik dr. Oton Papež in sodni pristav Ant. Mladič na Vrhu nad Razdrtem več lepih planink. Dosedaj se je splošno mislilo, da na Nanosu ni teh priljubljenih planinskih cvetic.

Prosveta.

Alojzij Repič, stvaritelj Vilharjevega kipa, se je rodil na Vrhpolju pri Vipavi l. 1866. Prvo podlago za daljno izobrazbo je dobil pri domačem župniku-umetniku gosp. Henriku Dejaku. Po dovršeni umetno-obrtno strokovni šoli v Ljubljani je obiskoval skozi 4 leta splošno umetniško akademijo pod vodstvom profesorja Helmerja in nadaljna 4 leta mojstrsko šolo za kiparstvo pod vodstvom profesorja Kundmana. Za mojstersko izdelana kipa „berač“ in „boreča se dečka pred kopališčem“, ki jih je izvršil na splošni kiparski šoli, je dobil v šoli prvo darilo (Königswarterjevo darilo). Na umetniški razstavi v „Künstlerhausu“ je Repičevo delo sam cesar pohvalil.

Za svojo umetniško izdelano skupino „borilca“ je bil na višji kiparski šoli odlikovan z najvišjim posebnim darilom. Kakor znano, je kranjska hranilnica svoječasno kupila vse tri zgoraj omenjene kipe in jih podarila deželnemu muzeju „Rudolfinum“, kjer si jih lahko vsak ogleda. A. Repič je napravil tudi manjše kipe Prešerna, Strossmayerja, Slomška itd. Veliko njegovih umotvorov najdemo v cerkvah, osobito vipavske doline, tako n. pr. v Vipavi, Vrhopolju, Colu, Budanjah, Podkraju, na Gočah, Gradišču, Vrabčah itd. Vilharjev kip — iz bron — v dvojni naravni velikosti izdelan — je mojstersko vлил livarnar Konrad Hohmann na Dunaju.

Ivan Jager, stvaritelj načrta za Vilharjev spomenik, je doma iz Zagona v hrenoviški fari. Kmalu potem, ko je dovršil tehniko na Dunaji, se je proslavil kot izvrsten arhitekt. Pozneje ga je poslala vlada v Peking graditi tamošnjo poslaniško palačo, odtod se je obrnil preko Japonske in St. Franciska v Sev. Ameriko. Kakor smo izvedeli, je naš rojak tudi tam kot arhitekt jako znan in proizvaja velike stavbe. Pri tem tudi denarni uspeh ne izostaja. Jager se je poročil v Ameriki z g. Erhovničevo, hčerko bivšega notarja v Ribnici.

Načrt za Vilharjev spomenik je napravil domačin arhitekt Ivan Jager. Zanimalo bode gotovo izvedeti, kakšni nagibi so vodili tega umetnika, ko je izdelal načrt, po katerem je sedaj stavljen Vilharjev spomenik. Zato v nastopnem priobčujemo dopis na odbor za Vilharjev spomenik, v katerem ga utemeljuje. Dne 30. sušca 1901. je pisal Ivan Jager odboru: „Slavni odbor! Spomenik Notranjcu Vilharju postavi se v Postojni, kjer je vsekako središče in privlačna točka za veliko okrožje, za vso Pivko in deloma Kras, in po jami za vesoljni svet. Na Krasu so studenci znameniti, in opevalcu Krasa in jame sodi spomenik-studenec na najjavnejši trg, da postane tradicijonalen, da žejni narod pri njem zajema vode: „pri Vilharju“. Z napravo vodovoda priklopi ga občina na vodovod in slavni zastop po možnosti podpiraj zgradbo, ki je v reprezentacijo, krasoto in korist Postojne, Vilharju v čast. Prirodna sicer skala obdelaj se na piramido in dobi semtertam brušene, likane fasete: simbol prirodnosti kraške in umetnosti onditam. Na faseti piramide napis, — Pod napisom mogoča dvovrstna katica iz Vilharjevih poezij. — Izlivka vode markirana z valovano centrično brunovino odičeno z dvema ljubeče se smukajočima človeškima ribicama (Proteus). Železna rešetka za v korito: jednostavno kovaško delo po risarji. Spomenik ostane večnotrajen in ne nosi nikakovih nebodijhtreba renesančnih oblik, trajnih parlet, boječih se porednih šolarčkov. Ker sem sam Notranjec-Pivčan, blagovoli naj slavni odbor za postavljenje spomenika nvaževati, da me je pri tem projektovanju vodilo prepričanje, da le kaj tacega sodi v Postojno. — Spomenik na javnost, med narod, med tujce! Kraju primerno!

Ivan Jager“.

Kameniti podstavek je izvršil klesarski mojster in posestnik velikih kamnolomov v Nabrežini, Repentabru itd. gospod Ivan Caharija iz trpežnega, pristnega repentaborskega kamna, o katerem je znano, da kljubuje vsem vremenskim nezgodam. Slovenci smo lahko ponosni na našo odločno narodno tvrdko, Vilharjev spomenik bo delal gospodu Cahariju vso čast.

Zgodovina Vilharjevega spomenika. L. 1876 se je sestavil v Zagorju odbor, da se postavi Vilharju nagrobni spomenik. Med prvimi darovalci so gg. Domicelj Al., Pavlič D. iz Zagorja, Drobnič A., Česnik Juraj, Požar iz Knežaka, Magajna, Dekleva, Novak, Bole, Prelec iz Vrem. i dr. Ta odbor je pozneje oddal nabrani denar sedanjemu odboru za Vilharjev spomenik. Po preteku 35 let izza smrti Vilharjeve se je pod predsedstvom g. Josipa Lavrenčiča završilo lepo narodno delo in spomenik je postavljen v veliko večjem obsegu, kot so upali prvi rodoljubni darovalci

Spomini izza dobe Vilharjeve. Minulo je malone štirideset let, odkar se je pela prvič v starem deželnem gledališču ljubljanskem Miroslav Vilharjeva spevoigra, vsakemu izmed starejšega vernega občinstva slovenskih gledaliških predstav dobro znana „Jamska Ivanka“. Kolika navdušenost je zavladala takrat ob povodu javnih ljudskih predstav in uprizoritve pristne te slovenske „operete“, je težko opisati. Navdušenje je bilo nepopisno. Vilhar je bil slavljenec, da mu takrat ni bilo para. Zlati časi! Umestno se nam pa vidi sedaj, ko postavljamo slavcu notranjskemu, našemu slavnemu Miroslavu Vilharju spomenik v Postojni, se spominjati onih požrtvovalnih dam in gospodov, ki so pripomogli, da se je spravil ta narodni proizvod na deske, ki značijo svet. Izmed dam pevk je preživela priljubljenega svojega mojstra edinole — slavnoznana primadona hrvatske opere v Zagrebu, gosa soproga „Glasbene Matice“ slovenske ravnateljca Fr. Gerbiča — druge ob predstavah „Jamske Ivanke“ sodelujoče primadone in pevke gledale bodo „Nad zvezdami“ na naš pristno narodni praznik. Izmed pevcev se bodo pa radovali in čakali so Vilharjevo slavlje gg. Ivan Meden, Gustav Štamcar, Gregor Eržen in Gécelj-Kocélj. Med nebeščani so pa dame pl. Neugebauerjeva in Dragomila Odyjeva ter gg. Josip Nolli, Ant. Hajdrih in Fran Schmidt in mnogi iz te dobe nadvse požrtvovalni gospodje znamenitega zbora, kateremu prvi stebri so bili Paternoster Josip, Paternoster Šimen, Nolli Srečko in drugi. Veliko zaslugo pa je prištevati slavnoznanemu c. kr. kapelniku, blagopokojnemu g. Schantelu, vrlemu glasbeniku in osebnemu prijatelju Miroslava Vilharja. V sporazumu sta priredila spevoigro „Jamska Ivanka“, da je postala sposobna za javni oder. Partitura spevoigre je pravi umotvor — osobito je pa overtura znamenito, mojstrsko glasbeno delo; ta overtura, ki se je že mnogokrat raznim povodom proizvajala s sijajnim uspehom, vplivala ni samo na glasbene umetnike, marveč tudi na preproste ljudi. Nadejati se je torej, da se uvrsti v spored slavne „Društvene godbe“ ljubljanske, katera

sodeluje ob odkritju spomenika Miroslava Vilharja, napominana overtura. Opozarjamo pa, da slavno „Dramatično društvo“ v Ljubljani razpolaga s tem umotvorom.

Tri nagrobne pesmice Vilharjeve. *)

Na grobnem kamnu Petra Radivo, trgovca
v Zagorju († 1863):

Rodile so mene furlanske strmine,
Redile me kraške slovenske planine.
Slovenska zemljica ponuja mi hlad
Pod njo zdaj prebivam, počivam prav rad.

Na grobnem kamnu Rozman-a, poštarja
v Zagorju († 1867):

Črna zemlja Tebe krije
Tužna nad Teboj solzim,
Unkraj groba solnce sije,
Tje po Tebi hrepenim! (Soproga).

Na grobnem kamnu očeta Fr. Vilharja (v Knezaku).

Deček: krepak!
Mladič: možak!
Mož: korenjak!
Starec: junak!

Narodno gospodarstvo.

Spominska knjiga gorenjske sadne razstave.

Doživeli bomo, da se bodo sadne razstave vršile po pokrajinah od leta do leta, ker pridemo do spoznanja, da se napredek v sadjereji pospešuje le s prireditvami razstav v posameznih provincijah. In že letos se nam obeta kar troje sadnih razstav, ako se jih ne naznani celo več. Štajerci, Primorci na Goriškem in Korošci prirede letos svoje sadne razstave. In za te razstave je nedvomno dala impulz gorenjska sadna razstava, ki se je tako imenitno vršila l. 1904. O tej znameniti razstavi je izšla ravnokar „Spominska knjiga“, ki poleg raznega veleinteresantnega gradiva prinaša tudi — skoro smelo trdimo — prvo slovensko pomologijo s slikami sadja v barvah in temnotisku (drevesne tipe). To knjigo brez pomisleka priporočamo sadjerejem, da si jo naročijo. Naši vrli Notranjci so bili dokaj častno zastopani na sadni razstavi v Radovljici in tudi odlikovani. Kot trajen spomin udeležitve te razstave jim bodi ta knjiga. Cena knjige je K 8.— in se naroča pri načelstvu razstave v Radovljici, Gorenjsko (Kranjsko).

Kako je mogoče povzdigniti tujski promet v kakem kraju? Pod tem naslovom je pravkar izdala deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem v Ljubljani ponatis iz „Gorenjca“ — tega za to gospodarsko panogo tako visoko zaslužnega glasila. 4000 izvodov brošure se brezplačno porazdeli po deželi. V lepi poljudni besedi razlaga knjižica pogoje,

*) Dozdaj nenatisnjene.

ki množe tujski promet, priporoča na drobno vse, kar je privlačno za tujce, graja ovire in poučuje kako naj se vedejo domačini napram tujcem. Na podlagi izborne brošure bo lahko vsakdo, ki jo je čital, kaj storil za tujski promet, občine in društva imajo v njih smer za delo in nadzorstvo v prid tujskemu prometu.

Tečaj za kovače se večkrat priredi na Češkem. Traja navadno le po 3 dni. Poučuje se o montiranju, o popraviljanju poljedelskih strojev, razkazuje različne stroje, da morejo kovači kmetom pomagati pri manjših popravilih. Posebno pozornost se obrne na pouk o plugu, kako se ga popravi in kakšen je najbolj praktičen. Tečaj se konča z malo praktično skušnjo. Udeleženci dobe spričevalo. Pouk ne stane nič, le trošek za pot, hrano in stanovanje plača vsak sam. Priredbo prevzame predsedstvo deželnega kulturnega sveta (odgovarja približno naši „Kmetijski družbi“.)

Železničarji-čebelarji. Avstrijsko osrednje čebelarstvo je letos prvič priredilo na Dunaju enodnevni čebelarji tečaj za železničarje, osobito one, ki nadzirajo čuvaje, to pa zaradi tega, da morejo ti potem kaj svetovati in pomagati čuvajem, ki imajo ob progi čebelnjake. Železniško ministrstvo je to misel krepko podprlo. Tečaja se je udeležilo 32 železniških uslužbencev.

„Primorski gospodar“ priporoča v svoji zadnji številki, da redimo kunce ali domače zajce. V hlevu se jim zbije iz desk bivališče, zaboji so zanje prav prikladni. Jedo vse, kar dobe. Samce treba večkrat menjati, eden zadošča za 8—10 samic, ki potem vsaka na mesec skoti po 6—10 mladičev. Če se gospodar sam noče pečati z rejo domačih zajcev, naj se je lotijo vsaj sinovi.

Podprite preobloženo sadno drevje. Bliža se čas, ko se šibi sadno drevje od preobilnega sadu. Zato podprite šibke veje bodisi z rogovilji, bodisi z vrvmi. Gnijilo in nezdravo sadje naj se obere. Stem se tudi olajša drevo.

Mlada zelenjava je jako primerna hrana za prašiče. Rezana, sveža detelja, dodana primerni drugi hrani, se lahko poklada prašičem, ki jih pitamo; prašičem, ki na prostem rastejo, nadomestuje detelja celo vsako drugo hrano. Ostanki vrtno zelenjadi se dajo s pridom uporabljati. Prezgodaj odpadlo sadje se mora skuhati, a preveč ga ne smemo dajati, ker lahko povzroči bolezen v črevih. Rezanica od žita ali fižola se lahko uporablja poparjena ali skuhana kot primes k drugi hrani, posebno ako je ta težko prebavljiva, ker povzroči, da se prašiči dobro izčistijo.

Cepljenje je v avgustu, septembru in jeseni prav tako uspešno kakor pomladi.

Smolo spraviš iz žage, če se je zób med žaganjem oprijela, ako jo pomočiš z mešanico petroleja in navadnega olja. Mešanica mora vsebovati le $\frac{1}{10}$ olja.

Kamelice in pelin so izvrstno sredstvo za preganjanje golazni, ki nadlegujejo kokoši. Kjer so se ugnezdile pri kuretini uši in bolhe, jih je težko pre-

gnati. Uporabljajo se različni praški zoper mrčese, a najcenejše si napravimo sami, če natrgamo kamelic in pelina in oboje posušimo in stolčemo. S tem prahom je treba hleve in prostore, kjer imamo kokoši, dobro potresti. Lahko te rastline tudi v šopih obešamo po hlevu.

Da konji ne grizejo jasli, namaži večkrat one dele, ki pred njimi največ trpe, s kreolinom.

Krmite dobro kokoši, kadar se gulijo. Navadno mislijo ljudje, da ni treba, da bi kokoši žrle, kadar ne nesejo jajec. A ravno tedaj bi jih morali najboljše negovati. Kokoš, ki ne nese jajec in zgublja perje, ima dvojno nalogo. Njen život mora skrbeti za novo perje in za bodoči čas nesenja jajec. Zato krmite kokoši tedaj, ko se gulijo, najbolj in uspehov ne boste pogrešali. Slabo krmljene kure začno nesti šele v svečanu ali sušcu, dobro in pravilno rejene pa že o božiču.

Prašiči, ki so vedno zaprti v tesnem svinjaku, pomešajo mnoge krme v gnoj, skoro polovica krme se uniči. Spuščati jih je treba že iz tega vzroka na pašo. Kolikor stane pašna, se bo prihranilo lahko na krmi, vrhutega bodo še ostali zdravi in se bodo lepo redili.

Ob suši zalivajmo rastlinam le z vodo, ki se je čez dan segrela, nikdar ne z mrzlo iz vodnjaka. Zalivanje z mrzlo vodo je mnogokrat vzrok, da rastlina jame veneti in hirati.

Polže rade jedo race in kokoši. Če zvečer položimo olupljene šibe od vrbe po gredicah na vrtu, privabimo polže ter jih zjutraj s šibicami vred lahko pomečemo kuretini. Suhe šibe nimajo te „privlačne“ sile.

Trščanski Lloyd, hrvatski tednik za vse narodno-gospodarske stroke, izhaja že 4. leto v Trstu in se odlikuje po izvrstni, poučni in zanimivi vsebini. Slovenskim trgovcem, pa tudi drugim, ki se zanimajo za narodno gospodarstvo, ga priporočamo toplo. Naročnina je 12 K za celo leto. Uredništvo in upravnništvo je v Trstu, Via Fabio Severo. Urednik in lastnik je g. Fran Kučinić.

Notranjski agrarci, organizujmo se!*

Včasih je imela samo gospoda besedo. Na deželi so prevzetni nemški graščaki pritiskali uboge kmetijske trpine z roboto, v mestih so po pasje tlačali plemenitaškimi tujcem.

Danes je veliko drugače. Zaničevani in izkoriščani delavec se bolj in bolj zaveda svojega poklica in zaveda nalog, ki ga vežejo do bližnjega tovariša — trpina. Mogočnih vojsk spominjajo danes na stotisoče broječe množice organiziranih delavcev. Tudi v Avstriji vidimo, da zadobiva delavec neverjetno veljavo. Dokler ni korakalo mimo dunajskega dvorca in parlamenta tristotisoč mož, niso vladni krogi imeli ušes za splošno enako volilno pravico, a ko so skozi 5 ur gledali mimoprihajajoče, po svobodi in politični enakopravnosti hrepeneče de-

lavce, se je v višjih naenkrat zjasnilo in mesto bajonetov, pokazali so naenkrat delavstvu zlato solnce političnega napredka — sam cesar se je kar čez noč izrekel za splošno enako volilno pravico.

A ne le po mestih, tudi na deželi je danes boljše. Kmet se je otresel prave robote, in če je posamezen mož prevdaren in prebrisan, lahko žije še dosti lepo neodvisno življenje.

Škoda le, da naše kmetstvo ljudstvo v celoti ne tvori one disciplinirane in razumne moči, kot jo tvorijo velike delavske organizacije.

Še danes so v veliki meri ravno med kmetiskim ljudstvom ljudje, ki nimajo nobenega smisla za skupne stvari, ki nimajo nobenega pravega stanovskega ponosa in ki so še vedno veseli in srečni, če smejo kakemu gospodu poljubiti roko.

Najlepši dokaz naše politične nezrelosti so bile zadnje volitve. Drobniča, Kreka in Žitnika je izvolila takozvana zavedna Notranjska zato, da se ni zanjo že tekom pol desetletja ničesar storilo, izvolila zato, da jo gospodje z drugimi poslanci večno blatijo po časopisih, da so neprestano obstruirali v deželni zbornici, na Dunaju pa ali dremali ali pa zahrbtno intrigirali po ministrskih sobanah.

Tako ne gre več naprej. Naše kmetstvo ljudstvo potrebuje zastopnikov svojih koristi. Mi hočemo zdravih parlamentov, kjer se naj sklepajo v našem smislu zakoni. Mi hočemo časov, v katerih se nam ne bodo odrekale neobhodne in pravične podpore za razne umestne stvari. Skrajni čas je, da se vzdramimo in pomedemo vse, kar hoče delati proti nam. Kdor je voljen od nas, lahko od njega zahtevamo, da je res pravi zagovornik kmetiskih interesov.

Treba torej resnega in vstrajnega dela, da pošlje Notranjska v bodoče v parlamente prave agrarce in ne le ljudi, ki nam pred volitvijo vse obljubijo, kot poslanci pa za nas ničesar ne store.

Kakor so organizirani delavci po velikih mestih, in kakor imajo drugod agrarci med seboj močne vezi, ravno tako se moramo tudi mi združiti in delati vsi Notranjci za istimi cilji.

Ako delavci zmorejo izdajati svoje časopisje, letake in knjižnice, zakaj bi mi ne podpirali in ne širili svojega glasila „Notranjca“ tako, da ga bo imela tudi vsaka gorska kočja, da bodo prešle naše tiskovine v roke slehernega Notranjca.

Ako imajo delavci po vseh krajih svoje zaupnike in agitatorje, zakaj bi jih kmetje ne imeli?

Vse se organizira, delavec, obrtnik, uradnik in tudi agrarci se moramo združiti, da se zavarujemo pred vsakim izkoriščanjem in da dvignemo kmetijstvo na ono stopinjo, na kateri biti zasluži. Kmetiski stan je danes pravzaprav edini, ki lahko živi sam od sebe. Vsi drugi so bolj ali manj od njega odvisni. In vendar smo mi vedno le hlapeci drugih, osobito pa klerikalcev.

Duhovnik živi od ljudstva, od naše zemlje in mi ne od njega. Čisto naravno bi bilo, da bi duhovnikov

*) Ta dopis našega spoštovanega somišljenika podpiše uredništvo z obema rokama.

ne smatrali za nekaj tako „visokega“ kot jih nekateri, pač pa za navadne ljudi, vsaj v kolikor se naj isti brigajo za naše telesno življenje; oni naj le mirno pasejo duše, mi pa hočemo biti prosti in samostojni v svoji politiki. Tu njih ne potrebujemo, ker so se izkazali, da niso zagovorniki naših potreb, ampak zagovorniki svojih interesov.

Upajmo, da kmalu dozori na Notranjskem misel neodvisne agrarne stranke, ki mora postati dejstvo. Notranjci smo vedno na glasu, da smo zavedni in napredni; zato moramo mi najprvo med agrarci vzeti zastavo v roke in iti v boj. Prepričani smo, da bode vse naše ljudstvo razumelo položaj in tudi v boju slavno zmagalo.

Najprvo pa na snovanje krepkih lokalnih kmetijskih zvez, ki naj tvorijo mogočno zvezo notranjskih agrarcev!

Iz debate k novemu zakonu o vojaških pristojbinah (taksah).

Kakor znano je predložila letos vlada državnemu zboru načrt zakona za vojaške pristojbine. Ta zakon se splošno imenuje lahko dober, ker bo obdačil razne stanove njihovim dohodkom primerno, bo torej odgovarjal takozvanemu progresivnemu razmerju, ki naj bi bilo podlaga vsakemu pravičnemu davku. V toliko je ta zakon pravičen in odpravi vsako krivico, ki se godi danes najrevnejšim slojem, ki morajo plačevati po 2 K vojaške pristojbine ravno tako kakor marsikateri, ki ima do 2000 K ali še več letnih dohodkov.

Na drugi strani pa bo novi zakon občine močno obremenil. Naložil jim bo mnogo dela za vojaške in politične oblasti brez vsake odškodnine. Sprejela se je namreč v zakon določba, da bo imela občina sodelovati pri izvrševanju postave. Dotični kratki paragraf ima na prvi pogled čisto nedolžno lice, a če se pomisli, kaj se vse pod sodelovanjem razume, potem je opravičena bojazen, da občine že zaradi vojaških agend ne bodo mogle izhajati z danes obstoječim uradništvom. Sodelovati bo treba občini pri sestavljanju imenika neodbranih, vojaški pristojbini podvrženih, pri poizvedbah o bivališčih, o premoženjskih razmerah staršev in, kar je najvažnejše, pri izterjavanju pristojbin. Novega posla torej dovolj!

Razni govorniki so pri debati povedali v tem oziru svoje pomisleke, a tudi vlada je označila svoje stališče. Značilen je bil v tem oziru govor češkega poslanca Breznovskega, ki je povdarjal, da so bile z dosedanjimi vojaškimi pristojbinami najbolj tepene občine, ker so morale tlako delati državi. V premnogih slučajih so znašali stroški izterjavanja zlasti nižjih pristojbin po 2 K — še več, kakor pristojbine same. Kljub opozoritvi občine, da bodo troški izterjavanja presegali pristojbine, ostale so oblasti pri zahtevku, naj občine eksekvirajo. Tako se je zgodilo, da je imelo stolno mesto Praga v letu 1905 za izterjavanje vojaških pristojbin

288.112 K izdatkov, med tem ko se je izterjalo samo 108.312 K; če bi se torej opustilo izterjevanje, bi bila občina Praga vsaj za 119.800 K na boljšem, država bi pa ničesar ne izgubila.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori deveti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Franciška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kubanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo dekllice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 31. julija 1906.

Po svetu.

Spomini iz leta 1848. V „Tržaškem Lloyd“ je natisnjen zanimiv spomin iz leta 1848. „Ko je leta 1848 izbruhnila dunajska in madjarska vstaja in so se vzdignili tudi Italijani, so ostali Avstriji zvesti Hrvati in Srbi ter je v njihovih rokah bila usoda Avstrije. Ban Jelačić je prišel s Srbi in Hrvati na Dunaj, ter se je bojeval za nesrečno Avstrijo. Takrat je poslala mala kneževina Srbija 20.000 prostovoljcev, da pomore

Avstriji in srbski knez Aleksander Karagjorgjevič, oče srbskega kralja Petra, je posodil Avstriji 16.000 pušk in streliva, s katerimi je oborožil svojo vojsko. Srbski vojvoda Štefan Knićanin, zapovednik srbske vojne proti Madjarom, je bil imenovan srbsko-avstrijskim generalom. Avstrija je kmalu pozabila na usluge, katere so ji izkazali Srbi. Ko so Turki leta 1862. bombardirali Beligrad, je Avstrija strogo zabranila uvoz orožja in streljiva v Srbijo ter je stala na strani Turkov. Takrat je Rusija z velikim trudom poslala preko Rumunije Srbom 20.000 pušk in streliva za srbsko vojsko.

Hranitev šolskih otrok. Angleški parlament se je pečal s predlogom zakona o hranitvi šolskih otrok. Zakon določa, da se slabo hranjeni otroci hranijo v šolah na javne stroške. Če je slaba hrana v domači hiši kriva, mora oče stroške povrniti; tudi kaznovati se sme. Če pa so stariši siromašni, se ne sme smatrati hranitev otrok kot podporo, kajti le tako se obvarujejo stariši političnih škod, ki so zvezane s prejemanjem podpore radi siromaštva. Ta akcija je zasluga socialne demokracije, ki ima v svojem programu trditev, da se imajo otroci brezplačno poučevati in hraniti.

Kaj se vse zračuna. John D. Rockefeller, ameriški multimilijonar, najbogatejši mož sveta, vzbuja pri svojih rojakih največje zanimanje. Privoščijo si v duhu tudi špekulacije z njegovim premoženjem. Sotrudnik New-Yorškega „World“ je svojim čitateljem izračunal, koliko bo Rockefellerjevo premoženje, ako bi bogatin učakal starost 100 let. Temeljito in natančno, kakor je Američan vedno in povsod, je mož najprej prosil Rockefellerjevega zdravnika za izpričevalo o multimilijonarjevem zdravju. Zdravnik je napisal, da je Rockefeller pri najboljših močeh in zdravju, da torej lahko nčaka 100 let. Račun časnikarja torej morebiti ni zaman sestavljen. Ako se bodo Rockefellerjevi milijoni množili v istem razmerju kot do sedaj, bo imel stoleten 25.732 milijonov dolarjev, torej stopetindvajsettisoč milijonov kron. To je zlata in srebra trikrat toliko, kot ga je v vseh bankah, zakladnicah in zlatnikih in srebrnikih, ki so v prometu po celem svetu. Ako bi se ta zaklad v dolarjih izplačal, in bi našteji po tri dolarje v 1 sekundi, šteli bi 295 let 5 mesecev 2 tedna 16 ur 35 minut in 32 sekund brez prenehanja noč in dan naprej. Rockefellerjevo premoženje po zadnji cenitvi znaša 615 milijonov dolarjev. 1855. leta še ni imel ničesar, 1865 : 5.000, 1870 : 50.000, 1872 : 1.000.000, 1875 : 5.000.000, 1885 : 100.000.000, 1899 : 250.000.000, 1900 : 400.000.000, 1905 : 550.000.000. Ako bi njegovo premoženje v tem razmerju naraščalo, bo imel devetindvetdesetleten starček 2.757.000.000 dolarjev obresti. Leta 1904 je že zaslužil v sekundi 2 dolarja, ko bo sto let star, bo vsako sekundo dobival obresti 9496 dolarjev.

Za kratek čas.

Dober tek. Vojak kuharici: Micka, ti imaš psička rajše kot mene, kako lep košček pečenke si

mu privoščila. — Kuharica: Nikar ne bodi hud Janez, moram mu biti hvaležna, saj vidiš, da mi vse krožnike pomije.

Ljubezniv soprog. Žena: Oh, ali si že spet pijan? — Mož: Nikar se ne jezi, saj to delam samo iz ljubezni do tebe, če sem pijan, te namreč dvakrat vidim.

Sreča. Šolarček I. razreda psičku: „Karo“, „karo“, ti si srečen! Ne umivaš se nikdar, ne počeseš se nikdar in v šolo ti tudi ni treba hoditi!

Nesramnost. Vajenec pred pekarno: Odprite, jaz bi rad kupil eno žemljo. — Pek: Pri nas je že zaklenjeno, ni vredno odpirati. — Vajenec: Pa mi jo skoz ključavnico potaknite, vem, da bo lahko prišla skozi.

Loterijske številke.

Trst, 4. avgusta	71	18	22	89	36
Praga, 8. avgusta	34	56	16	38	73

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:		od K	do K	
Domača detelja		—	—	
Lucerna		—	—	
Laneno seme		—	—	
Fižol:				
Rudeči ribniški		—	—	
Prepelčar		—	—	
Žito:				
Pšenica		16	—	
Rž		13	50	
Ječmen		12	—	
Oves		20	—	
Ajda		13	—	
Kože:				
Goveje z rogmi vred		100	—	114
Telečje		135	—	—
Svinjske		400	—	—
Lisičje		9	—	10
Kunine (belice)		32	—	38
» (rumenice)		45	—	56
Dihurjeve		6	—	6-50
Vidrne		24	—	25

Za 100 kilogramov.

Za par

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znakami.

Landauer še dobro ohranjen se ceno proda v Postojni hišna števil. 110.

Srnjaka samca, dve leti starega proda trgovec Ivan Vidmar v Črnem Vrhu nad Idrijo.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri Jos. Deklevi v Postojni.

Kašelj. Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajšujoče **Kaiserjeve prsne karamele**. 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima **J. Hus**, lekarnar v Vipavi.

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga Frana Zadnek v Senožečah.

Konjskega hlapca, v starosti 20—40 let, veččega tudi domačih del, sprejme takoj z mesečno plačo po dogovoru Karol Kovač, mesar in gostilničar v Starem Trgu pri Rakeku.

LJUBLJANA **JOSIP KORDIN** LJUBLJANA
Pred škofijo 3 Pred škofijo 3

priporoča

● svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen ●

kakor: črne do mče, lucerne in rudeče detelje, esprsete, veliknske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: rafijevo ličje, travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

Dražbeni oklic.

Zgradbo nove šole v Razdrtem oddalo se bode dne 19. t. m. od 9.—12. ure dopoldne potom zmanjševalne dražbe.

Stroški nove šole so proračunjeni na K 15.207.63.

Vsak ponudnik mora pred licitacijo vložiti 10% varščine. Načrt in proračun sta na ogled pri krajnem šolskem svetu.

Krajni šolski svet v Razdrtem.

Lud. Miheli.

IVAN JAX & sin v Ljubljani
Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,
voznih koles
in
pisalnih strojev.

Ponk v šivanju in vezenju na stroje brezplačno.

OPEKA

žlebniki (koreci) okoli 3000 kosov, že rabljena, a izbrana, vseskozi dobra in jako trpežna

== se ceno proda. ==

Franc Černe

varuh ml. otrok M. Gostiša v Dolenjem Logatcu.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni

izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniklji

"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
foraj še enkrat večji
kakor do sedaj velik parniklji z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik
Fr. Seunig,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v fednu.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● zobozdravnik ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobz.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobz.
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarke zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseljem in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Zahtevajte cenike zastoj in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

Upar

in trgovec zlatnine in srebernine, delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielu, Genovi in Glashütte.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navednega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU

KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado, Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Braziljo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo, Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Rastlinski liker
in
rastlinska grenčica
„Jelen“

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in z njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

•••

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
 — dopoludne. —

☺☺☺

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☺☺☺

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča *svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo*

— v prid družbe sv. Cirila in Metoda. —

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).

Rojaki, Notranjci!

„Notranjec“, glasilo političnega in gospodarskega društva za Notranjsko v Postojni, zastopa odločno Vaše interese. Razumevajoč pomembnost gospodarskega vprašanja, je „Notranjčeva“ smer izrecno agrarna. Stavil si je za nalogo probuditi in osamosvojiti slovenski kmetijski stan. Pri tem je „Notranjec“ strogo in brezobzirno naroden in nasprotnik klerikalizma, ki zatira samostojnost mišljenja — podlago samopomoči in služi politični moči cerkve, ne pa našega naroda. — Če bode Vaše glasilo razširjeno po vseh notranjskih krajih, bomo bližji skupnim smotrom. Vabimo v svoj krog dopisnike, naročnike in inserente.

Dopisnikov, ki se drže gesla: **Resnično! Stvarno! Jedrnato!** si želimo iz vsakega kraja.

Naročniki naj ob naročanju navedejo natančni naslov, tako tudi ob vsaki premembi bivališča. Naročnino naj vpošiljajo redno na upravništvo „Notranjca“ v Ljubljani, Breg 12.

Inserente opozarjamo na skrajno cenena „mala naznanila“, ki so prav uspešna. Plača se lahko z znamkami. Stalni inserati se računijo mnogo ceneje, radi lažjega obračuna se cene lahko tudi pavšalira in določijo gotovi stalni roki.

Ker na Notranjskem nimamo tiskarne, kjer bi se mogel tiskati list agrarne in protiklerikalne smeri, se tiska „Notranjec“ v Ljubljani. Zato pa se je tudi uprava osredotočila v Ljubljano in je za uredništvo in upravništvo skupni naslov, Ljubljana, Breg 12, tiskarna J. Blasnikovih nasl.